

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt IV. Christus moriturus diademate spineo redimitur, furenti populo
sistitur cum Pilati dicto, Ecce Homo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

justissime flagellari, ille patier exclaimavit: Civis Romanus sum. Non potuisset Christus dicere: Dei Filius sume. Sed patientissimus Jesus plura etiam perpeti paratus erat. Nec enim unquam in tantis tormentis dixit, Satis est, dum inimicorum rabies & justitia Dei satiaretur.

Lazarus mendici ulcera lambebant lingua medicæ carnes. En ditissimum de cælo Lazarum vulneribus plenum: quin nos pii catelli sumus, & Domini nostri vulnera, quin & flagra, ipsamque terram largo sanguine purpuratam, reverenti corde lingimus, ut nos servuli Dominicos dolores in nobis etiam aliquantulum sentiamus.

Cum Hebræus populus Ægypto emigraret, in viâ è rupis vulneribus salientem fontem haurit. Testatur id Psaltes: Quoniam percussit petram, & fluxerunt aque, & torrentes inundaverunt. En petram multo verberere percussam, mille vulneribus sauciaram, cruentis rivulis largissime scaturientem. En Angelorum Regem crudelissime flagris concisum. Verè Dux iste de tribu Judæ, lavit in vino (sed rubello) stolam suam, & sanguine uris pallium suum. Nam finita verberatione hac acerrima, quocumque Christus ibat, cruenta pavimento vestigia imprimebat. Verum post tam immane hoc supplicium repleto potius Christum dixerim, quam incesisse. Et videte, quam ægro anhelitu, quam difficili gressu ad colligendas vestes suas huc illuc sparsas perreperit!

Cum Papyrius Dictator, &c. Fabium Rullianum nudari, & virgas in eum expediri iussisset, fuit qui exclamaret: O spectaculum admirabile! & Rullianus, & Magister equitum, & victor scissæ veste, licetorum verberibus exponitur lacerandus! Quam longè nos æquius hic vociferemur: O spectaculum admirandum! Christus Dei filius, Angelorum Dominus, splendor paternæ gloriæ, Romanis flagris subjicitur ut mancipium potestissimum. Et quomodo tandem Angeli tam indigna facinus sustinere potuerunt, Dei filium miserabilem in modum cædi, ut servorum vilissimum? Oblatus est, quia ipse voluit. Obstupescite celi super hoc.

Ita prætorium Pilati constitutum est amplissimum theatrum, in quo spectaret Pater æternus, & Angeli, & orbis universis spectaculum infandum, inauditum. Et quis restio hos funes colligavit, quibus & ligatus & cæsus est Dei Filius? Amor. Quis licitor ad columnam potuit adstringere? Solum amor. Quis fullo potuit hoc sanguinis ostrum injicere? Immenus amor. Quid, obsecro, amare est, si hoc non est? Quis amor possit esse major, quam amantem ultro ligari, ut exsolvatur vinculis amarus? quis amor testator, quam velle cædi, velle mori, ut amato liceat sine plagis vivere? Quid nos amori tanto reponimus? cum parem non possimus, saltem quam possumus maximum reponamus. Non labori ac sudori, non lacrymis, non sanguini, non vitæ, non rei ulli parendum, ut amori respondeamus amore. Nec est, quodd inopiam hic prætexamus desidia. Nemo ad lacrymas pauper est, ad plurima pro amato toleranda sat divites sumus. Aderit amanti Deus, & vo-

lenti vires suggeret. Cantabat olim Psaltes: Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Malorum maximum, infame supplicium, crucis proladium accessit proximè; verberibus opertus est cæli architectus, flagellis cinctum est Dei solium. Severè Deus in humanum genus vindicasset, sed unigena Dei scapulis suis obumbravit illi, cruentis brachiis ictus vindices excepit. Hæc omnia potuit amor, & hæc omnia bono nostro fieri præcepit amor.

Jam igitur cruenta ad cælum via est aperta. Hac ad gloriam Apostoli, & tot centena millia Martyrum con tenderunt. Ibant illi gaudentes, Christo duce lati. Non sequitur saltem eminus? Perhaurit Christus myrrhatum calicem, & nos terrebis ejus guttula? Expendamus sapius quod dixit Paulus: Quem diligit Dominus castigat,

flagellat autem omnem filium quem recipit. Ergo verbera quæ nobis inferuntur, non tantum toleranter perferamus, sed & nos ipsi ultro nobis ea inferamus. Nos sumus qui Christum flagellavimus longis funibus, quos scelerum prolixâ ferie colligamus. Hinc jure merito nos ipsos castigamus. Pro se quisque dicat cum Paulo: Castigo corpus meum, & in servitutem redigo. Gustemus paululum cruciatus Christi. Agnosce ô homo, clamat Augustinus, quantum valeas & quantum debeas, & ipse tibi peccandi pudorem indicito. Sed illud cum primis observemus, ut his ipsis cruentis Christi flagellis impuras omnes & obsecanas cogitationes ejiciamus è toto pectore. Christus virginis filius cor immundum & lascivum non habitat; castos amat, & pudicitæ serios, cultores. Procul exeste hirci, & quidquid hominum inter lascivos greges censeatur. Quilibet sibi uni dictum arbitretur: Tempus castum custodi. In omnibus ergo exhibeamus nosmetipsos, sicut Deo ministros, in multâ patientiâ, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in castitate. Hoc sentite in vobis, quod & in Christo Jesu. Non septit Christi flagellati plagas, qui lascivendo inferi novas.

CAPITULUM

Christus moritur. & unaemate spineo redimitur, furenti populo sistitur, cum Pilati dicto: Ecce homo.

Dixerat è priscis moriturus quispiam: Ad mortem preparari, gravius est quam mori. Preparatio ad Christi mortem verè ipsâ morte acerbior fuit. Proludis certè tam severis ad necem candidati crucis parabantur. Nec mirum cum Christo actum. Priùs ille ad diversa judicium tribunalia rapitur, flagellis jam cæsus pauperis coronatur, in iudicium regem vestitur, ad concitiam à Pontificibus plebem producit, & in spectaculum, Pilati verbis, Ecce homo, proponitur. De hoc diverso & lugubri ad mortem apparatu copiosius disserendum.

§. I. Christus ad diversa judicium tribunalia rapitur.

Indices Christus habuit Annam, Caipham, Herodem, & Pilatum, sed indices iniquissimos. Et certè in oculis pessimè acceptus est Servator orbis. Annas misit eum ligatum ad Caipham Pontificem. In palatio Caiphæ præter ludibria plurima titulum rei & quidem capitalis, colaphum crudelissimum, & oculorum velum accepit. Ex aula Herodis, nomen & vestem stulti retulit. In prætorio Pilati flagra & columnam, ludicrum sceptrum, vestem purpuream, coronam spineam, mortis sententiam, omnem crucis apparatus, plagas innumeras recepit; ubi etiam malfactor, Barabbâ detentor, gentis subversor, imperii affector audiit. Hi judicium illorum calculi fuerunt.

Quid autem Annas & Caiphæ, quid Herodes, quid Pilatus sentiet die novissimo, supremo mundi iudicio, cum illum ipsam hominem, quem in prætorio ante se stantem & vincum damnavit in crucem, spectabit in nube iudicem? Est non nemo qui dicat: De hoc quidem Pilatus viderit, nihil ad me ista. Imò verò ad te plurimum. Nam quoties Christus & ante te stetit, ac repulsam tulit ad tuas fores? Assimile quiddam cogita. Si pauperculus è scholis puer emergat, & evadat in Dynastiam Dominumque eorum ad quorum aedes olim mendicaverat, & plerumque nec panis buccam impetraverat; quid illi sentient, si ipsis imperet contemptus ab illis? Quid senserint Josephi fratres, cum eum ipsum jam protegem cernerent, quem extremè oderant, quem necare statuerant, quem Ismaëlitis venderant? Quando

Marginal notes on the left side of the page, including references to Psalms and other biblical texts.

Large handwritten notes on the right side of the page, written in a cursive script.

igitur in imo se facere deprehendunt, qui in alto stabant. Recordamur, ajunt, cum vir iste jam potens Dominus, quondam pannosus & pallidus puerulus ante domos nostras cantaret ad emerendum obolum, aut panis frustillum. Sed quoties illum sine stipe vacuum dimissimus, cum ei unum illud, quod importunis mendicis solet, occineremus, Deus te juvet: Quam vellemus nunc, si nunc ipsius panibus opprimeremur, illius crummulam & nostram dixeramus, ille jam omnia hæc abunde posset rependere.

Et tu Christiane, cur jam aures claudis? cur manus contrahis? cur oculos a tuo Christo avertis? Numquid non ante tuas fores (quisquis es) frequenter hæcenus stetit Christus, & pulsavit, & flagitavit ingressum, audiente, nec tamen admittente, te? Præmonuit ille sæpius se venturum, imò & præfens clamavit. *Ece sto ad ostium & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit januam, intrabo ad illum, & cenabo cum illo, & ipse mecum.* Et quoties hic idem orbis iudex, cujus tribunal nubes est, mendici habu ante domum tuam suo frigori stæque nuditati tritam lacerantem, viles panniculos petiit, suæ fami mensarum reliquias rogavit, nec tamen quidquam impetravit, cum tu non solum non dares, sed & indignaretis petenti, & has unas voces aggereres: Nolo ante meam januam vinarium aut panarium forum fiat. Hem malum est ab his muribus nulquam tui sumus. Talia tu jactabas convivia, stipem & subsidia petenti. Vides jam illum ab iride celsa iudicem? Hic ipse ante te stetit, huic ipsi negabas opem, hujus averfabaris vulturnum, hunc ipsissimum tu repellebas à te vacuum, nec ei concedebas e veste, quantum tinea, nec e cibo, quantum canibus aut muribus, nec e potu, quantum parasitis & morionibus, aut ipsi etiam pavimento, nec e domo, quantum araneis, damnata suppellectili, scrutis, inutilibus vasis. Hic igitur ipsissimus ante te stetit, tu sedebas, & vel superbo digito, aut iracundo nutu recedere jubebas, indignum ratus, cui vel verbulum amicum redderes. Ille jam sedet, tu stas; ille iudex, tu reus; ille regnorum distributor, tu omnium pauperimus.

Apo. cap. 3. vers. 20. Christus in habitu mendicæ ante domum nostram stipem petiit.

Math. 6. 17. vers. 11. Qui vult bono esse loco in iudicio curam pauperum gerere debet.

Math. 23. vers. 40. & 45.

Nunc igitur, dum licet, attentius illud cogita: *Jes vs autem stetit ante præsidem.* Stat *Jes vs* nunc ante te, quamvis vulva vix agnoscendo. Si ergo velis bono esse loco, cum tu ante illum steteris; age, jam tempus est emerendi favoris. Jam pulsantem ad pectoris tui ostium admitte, & huic hospiti, quidquid bonorum desideriorum, quidquid laborum pro ipso toleratorum habes, appone. Jam gere curam pauperum, quorum personæ & schemate iudex orbis obit, & ad ostium pulsat, ante domos cantat, stipem rogat, ad cælum invitat, immisericordes deplorat. Quocirca geminum illud Domini pronunciatum altissimè animo affigendum: *Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Amen dico vobis, quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis.*

S. II. Christus flagellis cæsus, spinis coronatur.

An te annos non adeo multos, sponsi & sponsæ opulentiores ad nuptialem hilaritatem augendam, ter quartæve vestem de die mutantur. Sponsus è cælo Christus in suis cum humilitate nuptiis, vestem brevi tempore mutat novies. 1. Supremâ cenâ albatu inaccessit, non tantum quia vestimenta sua posuit, & linteo se præcinxit, sed etiam quia corpus suum albo panis amicimine velavit. 2. In oliveto vestem stellulis sanguineis pictam habuit. 3. In Herodis aula totum se candidatatum exhibuit. 4. In prætorio Pilati ad columnam cæsus purpurâ dibaphâ è suomet sanguine totum corpus circumdedit. 5. Priori purpurâ coccinea ehlaomis injecta est, quâ spectandus populo super marmoreos gradus stetit. 6. In egressu ad Calvariæ rupem consuetas vestes sed sanguine tinctas habuit, præcinctus fu-

Christus in suis cum humilitate nuptiis vestem novies mutavit.

anibus. 7. Cum cælestis hic sponsus ob amoris æstum in solarario crucis quiesceret, Sol & Luna nigrum pallium, uti Noëmi filii, suo patri & domino iniecerunt. 8. Cum in crucis lectulo mortem oppetisset, cadaverosum pallorem induit: 9. Morte jam obitâ Josephus & Nicodemus obsequentes, & etiamnum latentis discipuli sindonem mundantem artulerunt, quâ vestitus hic sponsus sepulchrum subiit. His vestimentis toties mutatis additum est diadema è sentibus & paliatis textum, vix ullis sæculis vitum.

Quocirca, quod carmine nuptiali canitur, *Videte filie Sion regem Salomonem, in diademate quo coronavit eum mater sua* (noverca sua, Synagoga) *in die desponsationis illius, & in die lætitiæ cordis ejus.* Suos olim matres filios, ut Chryostomus observat, in nuptiis coronant. Synagoga ferocis noverca Christum Filium inviso ac mirabiliter, veste polynitâ ornavit. Ex his nuptialibus ornamentis ante omnia spinosum sertum non manibus, sed mente reverenti ac meditantibus tractemus.

Indagant aliqui paullò curiosius, è quo spinarum genere hoc sertum Christi sit contextum. Sunt qui junco marinos hæc insarpatos censent. Plerorumque omnium sententia est fuisse sertum è thamno. Frequens est hoc veprium genus in Palestina, plenum aculeis, ericio simile. Nec contradicunt ferti hujus fragmenta, quæ Parisiis in Sacello sacro, in Hispaniis in exornatio de Spina, in Belgio Lovanii servantur junco dissimilia. Rex Galliarum Divus Ludovicus, cum sacra hæc lipsana Parisios deferret, urbis Præfulem nudis pedibus, oculis humentibus habuit procedentem obvium.

In Hebræorum Judicium libris arbores in senatum coëcantes dixerunt thamno: *Veni, & impera super nos. Quæ respondit eis: Si verè me regem constituis, venite, & sub umbra mea requiescite.* O bœni Christiani! cum plerique omnes de turbis & grandi malorum multiplicium incurfu conqueramur, venite obsecro, & languentes animos sub hujus sententiæ umbrâ recreemus. Commeditemur penitentiâ hos insatiis ludibrii acutissimos dolores, & nostros facilius perferemus. Sin autem aspernemur hanc umbram, meminerimus thamno etiam dixisse ceteris arboribus: *Si autem non vultis, egrediatu r ignis de thamno, & devoret cedros Libani.* Hic ipse Christus spinis redimitus ignes olim evomet in omnes emottas cedros, in homines lascivos & arrogantes, qui suis aut deliciis aut deliriis immoriuntur, sui capitis obliiti, tam sævi diadematis immemores.

De aculeorum numero in hac plethili corollâ nil liquet. Beatus Vincentius spinas septuaginta duas, alii plures numerant. Divini libri & Patres præfici hic silent. Sat constat, spinarum fuisse plurimas. Nam & hortenses sepes texuntur è thamno, cui multi, oblongi, præcuti aculei ac robusti sunt aculei. His ipsum cranium censent aliqui perforatum. Utraque meninx (vix dubium) pertusa & lacerata, quod letale. Credibile, complures ex his spinis loco uno subuisse cutem, cruentas altero emeruisse. Nam capiti vi magnâ impactæ, & velut insutæ, venis nervisque trajectis, fluentibus undequaque rivulis. Hic Angelorum aliquis disceptare possit, majorne fuerit cruciatus dumosi hujus diadematis, an ignominia & ludibrium. Certatum profus est inter dolorem & iudificationem.

Hæc mihi, qualis erat! quantum mutatus ab illo! In Thaboris cacumine quam amœnos radios jaciebat hic vultus, qui jam livore squalidus, sanguine perfulsus, sputis foedatus? Et tamen illic, è bone *Jes vs*, in Thabore tribus dumtaxat discipulis vestium tuarum formosissimam nivem, & cui vultus amœnissimum solem exhibebas; hic verò cum totum corpus tuum vulnus & ulcus unum est, lacerum & vetus vestimentum, sceptrum ridiculum, dum osium capitis ludibrium, omnibus Hierosolymorum civibus publicè spectandum te præbes. O quale,

quale, mi Deus, spectaculum, quam lacrymabile & per-
lucuosum!

Enimvero dicat mihi Christianorum Principum aut
Regum aliquis, quor aureorum daret ei pictori, qui
Christi spinis coronati, & super Lithostrotos stantis,
effigiem veram depinxisset. Nos ipsi, quales, in mente
nostra hoc egyptum depingamus. Christum tot supplicii
crudeliter deformatum animo cernamus, mente
ac cogitatione altissimam concipiamus. Iconisum Christi
adeo inmutati, quo possumus, meditationis peni-
cillo effingamus. Exiguum nimis est hac nobis dici,
hac scribi, hac legi a nobis, nisi hac eadem toto animo
& studio singulari commeditemur. Hac pictura, hic
iconisum solatur, instruit, docet, accendit ad meliora.

Tam porro lamentabilem Christi vultum nunquam
fingemus, quin minus vero efformemus. Extrema Chri-
stus pati voluit, & omnium futurorum Martyrum cru-
ciatus velut in compendium aggerere, sibi uni omnes
referendos. Et certe hoc remedium tam austeri morbus
noster & summa superbia requiebat. Nullas flagitio-
rum sinis, novae seclerum formae pane quotidie emer-
gunt, en & novos colores, quibus sceditates illas corri-
gamus. Iterumque viventes Christi oculos, & multa jam
morte natantes, capillos sanguine concretos. Per om-
nem vultum pallor, livor, tumor, luvor, & plurimus
cuor sparsum. *A plantâ pedis usque ad verticem non est in eo
sanitas; vultus & livor, & plaga tumens. Sed livore eius sa-
natis sanus.* Hanc meditando pingamus effigiem, can-
que in pectoris nostri serinio reponamus. Illa nos in re-
bus adversis omnibus, praefertim in extremis ad omnem
patientiam, & ad verum cum divina voluntate consen-
sum inflammabit.

§. III. Dominica corone è spinis contexta typus &
simulacrum diversum.

DVx Isaacis Moses, cum eminus rubum cerneret
inflammatum, nec à flammis tamen consum-
ptum, *Vadam, inquit, & videbo visionem hanc magnam.*
Magna planè visio, cum Angelus praesentem se dumeto
ardente ostenderet. Sed visio longè major, cum Deus
carne vestitus, spatis, irribus, ludibriis, verberibus, fla-
gellis deturpatus, textile dumetum capite praefertret.
Eamus totis diebus, annis totis, & videamus visionem
hanc magnam, quamvis non procul eundum. Ipse Rex
noster rubis cinctus ultro ad nos veniens, *Aperi mihi, ait,
soror mea, quia caput meum plenum est rore, & cincinni mei
cutis notium, quae expresserunt rubi.* Jam sanè in divi-
nitatis hoc capite decretoria Numinis sententia vel oculis
patet: *Malédicta terra in opere tuo, spinas & tribulos germi-
nabit tibi.* Germinavit cetere dentas spinarum segetes.
Ex his grandem manipulum Christus capite deferens
suscepit. Abrahamus filium mactaturus *vidit post
tergum arietem inter vepres hierentem cornibus, quem assumens
obtulit holocaustum pro filio.* Christus orbiculari vepre pro
implicatus, aræ crucis impositus est, in victimam pro
omni humana gente: sed nulla pro eo succedanea fuit
hostia, nullus vicem illius arbes substitutus; hic Isaacus
ipsem spinosum gestans ferrum immolatus est. Ne
mitemur spinas in Christi capite. Eradicandae fuerunt
illae, & vel sic asportandae. Nam Christus de bono seme-
ne ad populum perorans simul etiam explicuit, quibus
ex caulis semen bonum impediretur. Inter alia boni
seminis impedimenta & spinas namerans, *Et aliud ce-
cidit inter spinas, inquit, & simul exortis spine suffocaverunt
illud.* Has igitur boni seminis jugulatriceas, Christus in
suum caput collectas asportavit, ne nocere pergerent.

Sed quid hoc, ô bone Jesu! ante dies pauculos pal-
mae virides substernebantur tuis pedibus, tuoque, quo
vehebaris, jumento, hanc spinæ adiguntur in tuum sa-
put? Nam quid terra dignior tam sacrosancto capite?
Responsum aliquid Baruch reddens, *In horro, inquit, spina*

Alba supra quam omnis avis sedet. Christus erat hortus vir-
tutum omnium plenissimus, in hunc hortum nihilomi-
nùs penetravit seps rotunda spinea, in qua sedent avi-
culæ, tot bonarum mentium cogitationes sanctæ. O si
vel ramulum ex hoc spinarum germine impetremus,
in nostro pectore plantandum, ut ex eo patiendi amor
pro Christo succrescat!

Hæ spinæ in ferrum contextæ Christi pulvinus &
cervical fuerunt, nec enim aliud in lectulo crucis ha-
buit pulvinar. Jam apparet, mundum Nascenti Christo
longè magis fuisse quam morienti. Multò suavius, in-
dormire stramine, quam asseri; facilius, capiti subiectum
scenum, quam vepretum premere; tolerabilis, pati
fascias, quam funes & ferreos clavos; dulcius lac mater-
num, quam fel & acutum bibitur. His incrementis pau-
peras Christi nascentis ad extremam Morientis ino-
piam pervenit.

Hæ spinæ Christo fuerunt loco pilci, quo caput texit
die planè nebuloso atque caliginoso, quo sanguine
pluit, quo calum & terra seditionem movit, quo aër ro-
tusque orbis in tumultum exarsit, quo Patris caelestis ita
tonuit & fulminavit. Hac saviente horribili tempesta-
te, hoc pileo est usus ille latronum medius in Crucem
actus. Usurpari tunc potuit Papinii dictum:

Et temperat astra galero.

Ab orbe condito de tali galero è spinis contexto ni-
hil unquam nec Romana, nec Græca, nec historia bar-
bara quidquam prodidit. Novitium profus hujus pilei
est inventum, quod tamen amatores Christi sedulo sunt
imitati. Christophorus Martyr eò animosius eandem
galeam capite recepit, quod sciret Domini sui ver-
ticem impactis spinis excruciatum. Beata Theonilla
rubic se coronari ad imitationem Magiltri patienter
tulit. In Hispaniâ non procul Toletu, puer octennis, cui
nomen Christophorus, à Mauris coronatus est spinis,
& in crucem affixus. Ab indigenis appellatur Innocens
à Guardia. In Angliâ Nordwici Gulielmus puer idem
supplicii passus est à Judæis. In eadem Angliâ Lincolnia
eodem genere tormenti divus Hugo puer itidem à Ju-
dæis extinctus est. Zischka Bohemiar clades (quod Bar-
tholomæus Pontanus memorat) viros religiosos unde-
cim Carthusianos, spinis coronari, & viis publicis duci
iussit, praesultante sannione in Sacerdotis veste cum ca-
lice. Sed eà nocte plexus est capite, captivi in liberta-
tem vindicari. Habuit ergo hoc novum ferri genus imi-
tatores, sed illud nemo cum decore gestat, nisi qui pa-
ratus est pro Christo facultates, honorem, sanguinem,
vitam exponere.

Josephus de Salomonis famulitio equestri differens:
Flos juventutis, inquit, promisso capillitio conspicui, &
tunicas è Sertariâ purpurâ induit. Adhæc ramentis auri
capillum quotidie spargebant, ut ad solares radios ful-
gor reflecteretur. Idem Imperatorum aliqui, Commo-
dus, Lucius Verus, Gallienus fecerunt. Noster hic Salo-
mon alium capilli deaurandi modum invenit, horren-
dam cidarim, spinosum redimiculum, non ad pompam
& luxum, sed in Humilitatis & Patientiæ signum. In
cujus monumentum nos Sacerdotes, inquit Beda, in coro-
nam attondemur, ut semper memores simus hujus infandi cru-
ciatus & ignominie.

Cum Eduardus rex Angliæ inauguraretur, coronâ
& regno, ex omni civitatis domo, quaquâ transierat, ram-
ferta quam flores soluti spargebantur, in transeuntem
parietes omnes vario peristromate ornabantur, ipsa via
pretioso panno sternebantur. E caelo Pater coronam
in filium demisit, sed spineam; hac primitus Rex caeli
inauguratus est, dum sibi suisque auream gemmeam-
que pareret moriendo.

Quid spinas horremus? cur fugimus arumnas? au-
rum & gemmas ferunt. Amplectamur interea horri-
dum hoc feratrum, dum veniat gemmatum. In malis me-
lus.

Cogitatio
bonæ men-
tis seder
supra seps
rotundam
spineam
Christi.

Hæ spinæ
cervical
fuerunt
Christi.

Novitium
fuit hujus
pilei in-
ventum, ab
Amatori-
bus Christi
imitatum.

Guardia op-
pidium est
prope Toletum.

Pontanus l. 1.
Bohemiar
p. 1.

Josephus
l. 8. Antiq.
cap. 2.

Eduardus
de Malceda
in Speculo
Principum,
parte 2. c. 13.
initio.

Christus
omnium
martyrum
cruciatibus
sibi uni
referendos
aggerere
voluit.

Matth. cap. 1.
vers. 6. &
13. v. 5.

Typus co-
ronæ Do-
minicæ
spinæ:
Rubus ar-
dens.

Gen. cap. 3.
vers. 3.

Gen. cap. 3.
vers. 2.
Caput
spinosi ple-
num rore,
& cincinni
no hoc capite
decretoria
Numinis sententia
vel oculis
patet: Malédicta
terra in opere
tuo, spinas &
tribulos germi-
nabit tibi.

Gen. cap. 3.
vers. 17. & 18.
Spinæ à
terris ger-
minant.

Gen. c. 22.
vers. 13.
Aries inter
vepres ha-
rens cor-
nibus.

Luc. cap. 8.
vers. 7.

Baruch c. 6.
vers. 70.

litus sapimus, secunda rectum auferunt, aduersa secun-

dum multitudinem, inquit, dolorum moorum in corde meo, consolationes tuae latificaverunt animam meam. E spinis nascuntur rosae.

§. IV. Eiusdem corona adumbrationes.

§. V. De cocineâ Christi veste.

Agrippæ regis Iudæorum Iudificatio.

Agrippæ regis Iudæorum Iudificatio. Gertimè tulit Philo, nec id sanè concoquere potuit, quodd Flaccus Alexandria Præses dissimularit, Iudæorum regem Agrippam à plebeculâ & pueris, quamvis absentem, irrideri. Ludificatio ista in hunc ritum adornata est. Carabas homo stultus per vias aberrans in gymnasium ab eis vi pertractus est. Huic coronam chartaceam imposuerunt, pro scepro fragmentum arundinis inseruerunt dextræ. Hunc ludicrum regem loco spectabili stauerunt, & Marin salutarunt, quod Syris Dominus est. Sciebant enim Agrippam esse Syrum. Hanc injuriam Philo indignissimè tulit, nimirum Cæsaris amicum, & à Romano Senatu honoratum, adeo procaciter derideri. Sed, ô mi Philo, quam multo & in immensum major fuit injuria, cum Regem cæli sic irrideret milites Romani, applauderent Pontifices Hebræi! Itane tam gravis despiciatus fuit, Agrippæ simulacrum despiculo haberi; quantus erit, non Cæsaris amicum, sed Dei Filium irrisu tam sædo ludificari, ignominiosè tam cruentis appetere, & ut mancipium abjectissimè habere? Hinc * Godefridus Bullionius Dux Lotharingæ, qui anno Christiano millesimo nonagesimo nono, ipso Parasceves die, quo Christus in crucem actus, in muros urbis obsessæ primus evasit, & Hierosolymam recepit, rex ibi totius exercitus consensu proclamatus, numquam tamen sustinuit coronari auro, ubi Dei Filius fuisse coronatus spinis. Ita Bartonius, Sigonius, Onophrius, Genebrardus, Siebertus, Gordonus, Gaulterus, alii testantur.

* Ad annum 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. alios Gordonus ait Hierosolymâ die 9. Iunii captâ obsideri die 11. Iulii captam. Gell. lib. 7. Not. Astic. cap. 4. Servorum venditio.

Philip. c. 2. vers. 7.

Amore Christus emicitur.

Ps. 22. v. 4. Job cap. 6. vers. 10.

Alc. cap. 14. vers. 12. Christus nos docet ad beatitudinem non esse aliam viâ quàm arctam & asperam. 2. Cor. 1. 6. v. 4. & 5. Bernard. serm. 5. de omnibus sanctis.

Servi olim (quod Gellius me docet) vendebatur sub coronâ, quæ mercis venalis signum erat, ut apud nos fasciculus straminis. Christus pridie suæ mortis à suomet discipulo velut servus est venditus, sed quia mercatorem facti penituit, nec ei satis pretii solutum, stat deinde Christus sub spinoso serfio ut servus, & venalem sese proponit sub coronâ. Nempè semetipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus. Ita se nobis omnibus exponit vancum. Nemo nostrum tam egenus est, quin servum hunc possit emere. Sed quanti addicitur quo emendus est pretio? Amore. Ama illum, & emisti, jam tuus est. Verus amor Christi cum Christo sic loqui solet: Mi amantissime Domine Jesu, & agere & pati fortia pro te paratissimus sum. Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Insuper & hac mihi sit consolatio, ut affligens me dolore, non parcas. Mi Pater, modò tuus ego sim filius, castiga me, flagella me, prout tibi visum. Ego meam voluntati tuæ quam integerrimè subijicio. Arumnatum nihil à te avellet me, non fames, non sitis, non pauperies, non infamia, non dolor, non morbus, non ipsa mors. Spinis tuas & ego sentire cupio. Nolo delicatum esse membrum sub capite spinoso. Ita sentit & loquitur verus amor.

Non servi autem tantum, sed & victimæ coronis vinciebantur. Lytrensens Paulo & Barnabæ sacrificaturi, coronas & tauros offerebant. Christus pro nobis immolandus, jam jamque trahendus ad crudelem aram, magna profusè victima, & ideo etiam stabat coronata, sed spinis, ut probè demum caperemus ad immortalitatem beatam non esse aliam viam, quàm arctam illam & asperam, spinis plenam. Hac ipsâ viâ contendendum ad vitam, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in multâ patientiâ. Hanc viam caput prærit, cur membra reluctentur sequi? Pudeat, inquit Bernardus, sub spinoso capere membrum fieri delicatum. Via ad inferos ampla & plana, rosis sparsa; sed terret exitus, spinis horridus. Sequamur eâ, quâ præcedit caput nostrum; ibimus tuti. Non è paradiso, sed è cruce in paradysum itur. Hanc viam rex David tenens, Secun-

Nre aliquor annorum millia, ut supra demonstra- tum est, sub prima Orbis incunabula, in paradiso vestes geminæ sunt amissæ: Innocentiæ alba, immortalitatis purpurea. Illam in Herodis aulâ Christus reperit, & collo mox injectam cum gaudio asportavit. At verò immortalitatis purpuram in prætorio Pilati Christus invenit, nec distulit, quin statim à lætâ inventione istâ in sublimem locum evaderet, & civico populo purpuream hanc vestem denudò repertam ostenderet. Nec enim se continuit, quin protinus de inventâ veste gaudium suis civibus participaret.

Hoc, rubrum vetus, lacerum vestimentum ludibrii plenum. Nam uti corona ignominiosè & cruciatibus referta, sic arundo cava, & scissâ purpura dolores atulit & irrisus. Coronâ hominem arrogantem, & undine morionem, cocco ambitiosum regni affectatorem, plectere tortorum mens erat. Evangelistæ chlamidem appellant. Hoc vestimentum Ducibus, regibus Macedonia, Imperatoribus usitatum. Primus Romanorum usus est chlamide rex Numa. Iulius Pollux cenfer fuisse talarem quâ induerentur jam armati.

Sed fortè quæras: Unde color tam pretiosus? quid ostrum & murex? Quæstio vana hoc loco, & nihil ad rem. Magis seria hic movenda. Illud tamen non videtur penitus silentio transmittendum. Cum Mattheus cocineam chlamidem, Joannes purpureum vestimentum vocet, existimavit Ambrosius duo fuisse vestimenta, tunicam & chlamidem. Sed Athanasius conciliat dicta, & communis est sententia, fuisse vestem unicam. In amore ac deliciis, & magni semper pretii fuit purpura. Cortinæ ac velum Arcæ purpureum fuit, uti & Holofernis conopeum. Joseph in Ægypto, Daniel in Babylone, honoris causâ, purpurati. Romani regem honoraturi ut amicum, togam ei purpuream mittebant, quæ & pictâ dicebatur. Ita rex Alexander Jonathæ Hebræo Principi in signum amicitie coronam auream & purpuram misit.

Purpura Christo injecta summo ludibrio, perinde ac si ei tamquam regi populus Romanus regium hoc ornamentum misisset, ut ita illius divini ad populum sermones & miracula publicè irriderentur. Inter purpuras pretiosissima fuit, Plinio teste, dibapha. Quæ nomen inde sortita, quod esset bis tincta, veluti magnifico impendo. Christi purpura verissimè dici potuit dibapha, seu bis tincta, & muricis ostro, & Christi sanguine, cuius vel guttula pretiosior Orbe toto. Ut pretiosissimus hic liquor eliceretur è corpore, præmissa est misto sanguinis, quem subtraxerunt milites flagellis & spinis. Hinc pannus ille cocineus sat reperit sanguinis quem biberet. Quò abis, ô amor? Nostrò bono factus est Christus offector purpurarius. Sed reverà purpurissimum istud magno ei stetit. Hæc tamen omnia, inquit amor, paratissimus patior, si opus, graviora passurus, modò tu ames te amantem.

Porrò purpura, inquit Pierius, pudoris & verecundiæ nota est: in Christo nota fuit ludificationis & ignominiosæ. Dum enim ineret tenebras penderet in cruce, à duobus saltè, Centurione & latrone Dominus & Dei Filius est proclamatus. At verò cum in alto staret joculariter purpuratus, & dumis coronatus, illud unum atrocissimum Crucifige est auditum.

Plutarchus in Fabio, Pridie, inquit, prælii purpura ad Imperatoris tentorium in hastâ est suspensa, militi ad exortationem pugnam accendendo. Hoc illis signum * cocineum robusita fuit exhortatio ad animos in hostem erigendos. Haud minus nobis hæc Christi purpura instar multarum concionum sit, ut cum pugnandum est adversus

caco

caedamorem & vitia, non moveamur gradu, non ab-
jiciamus arma, non turpiter nos dedamus victos, et si
sanguis impendendus huic certamini, et si caput pro
Christo devotendum. Cum Christo praelium atrox in-
diceretur, ipse suis humeris crucis praelii signum praer-
tulit: adhuc enim & Calvariae mons restabat occu-
pandus.

Hae Christi purpura, si significarum spectemus, ad-
umbrat Christum tot centenorum millium Martyrum
sanguine vestiendum, hi tingent vestimentum, quod
Christi Corpus, Ecclesiam, convellet. Hae ipsa etiam
purpura designat immortalitatis vestem, quam post
omnium ad vitam reditum induent beati. Hae vestis
ultra quinque millia annorum latebat perdita. Diabo-
lus eam furatus fuerat in paradiso. Et videte altitatem
vaserimini veteratoris. Ed illam abdidit, ubi nemo mor-
taliu, nec suspicione quidem motus, quaesisset. Quis
enim putasset in Pilati domo hoc furtum abscondi-
tum? Hoc ajo: Quis credidisset de vindicanda huma-
nae gentis libertate, in Pilati praetorio agendum, & to-
tum pene negotium illic transigendum?

Quocirca erigamus oculos in altum ad inventorem
hujus vestis, & auctorem nostrae salutis. Una cum illo
ploremus. Si lacrymas non cieat mœror, gaudium eli-
ciat. Nam & Christus oculos quidem lacrymis & san-
guine narantes gerit, sed dici potest, illas Christi lacry-
mas praer lacrima quoque profuisse. Notae sunt nobis vo-
ces illae: *Congratulamini mihi, quia inveni ovem, qua perie-
rat; quia inveni vestem, qua amissa fuerat.* Magno qui-
dem mihi stat istius vestis inventio, sed propter vos
gaudeo, vobis illam reperi: & quamvis majoribus im-
pendis fuisset opus, non sumptui tamen ulli nec labori
peperissem. Idcirco me continere non potui, quin
continuo sublimem hunc locum conscenderem, &
hanc ipsam vestem spectandam proponerem, et si mem-
bris meis omnibus inter flagra foedissime laceraris. Hae
tamen omnia tor ludibria, tor plagas, tor tormenta,
amore vestri libentissime ultro ac sponte petuli.

Quid quaeso Christiani, quid his amoribus Domini
respondebitis? Hic mihi vox, hic calamus haeret, quid-
quid dixerit aut scripserit, minus dicam, minusque scri-
bam, quam exigat rei dignitas. Hoc exactissime intelli-
gamus, nos Regi Christo spinis coronato, ad omne ob-
sequium, imò & servitium esse devotissimos, ut recte
cum Ecclesia saepius rogemus: *Da nobis, quaesumus Domi-
ne, diabolica vitare contagia, & ad te nostras etiam rebelles
compelle propitius voluntates.*

§. V I. Expenduntur geminae Pilati voces:
Ecce homo.

IN rebus omnibus, praesertim in mysteriis seu Nascen-
tis seu Morientis Christi pie commeditandis, pluri-
mum juvat, rem cogitandam ante oculos animumque
intuitu fixo proponere, & quae licet, cogitatione intentâ
prius depingere. Ut ergo Christi spinis coronati, & ad
populum producti spectaculum animo ac mente con-
cipiamus exactius, videamur videre Christum in alto
pedibus aegre consistentem, anhelitu difficili, specie
prioris lacrymabili, toto corpore miserabilem in mo-
dum lacerato. Horribile sermone dumeret haeret vertici,
manus ligatae praerant arundinem, vultus cruore ac
ipatus deformatus, nec amicissimis nocendus, artus
omnes faucii & recenti sanguine perfusi, quos coccinea
ludicra chlamis male operit, oculi jam moribundi mo-
destissime submissi, os ad silentium & verendum
compositum. Verbo dixerim, Doloris effigies. O spe-
taculum acerbum & miserandum! ad hunc sublimem
locum, in quo ad Pilati laetus stabat Christus, vixini
octo gradus ex albo marmore pertingebant. Supra hos
gradus in palatio Pilati, quod hodieque monstratur,
paulo amplius erat locus marmore stratus, quem Joan-

nes Lichostrotos vocat, Hebraeis Gabata dicebatur. Hic
ambulacra & propylaea marmoreis columnis distincta,
in signioribus duabus, ad quarum unam Pilatus ad alte-
ram Christus stetit. Hic in arcu lapideo etiamnum legi-
tur incisum: *Tolle, tolle, crucifige.* Cetera, quod Adricho-
mius testatur, fugientibus & ex eis litteris legi non pos-
sunt.

Cum ergo Pilatus in omnem se partem versasset,
tentassetque omnia, Christo in libertatem asserendo;
visum est denique movendis animis futurum illud effi-
cacissimum, si tam saeviter flagellatus sisteretur turbis ex
alto spectandus. In eum igitur, quem diximus, locum,
una cum reo suo ascendit Praeses, & quod credibile,
coccineam vestem illam paululum reducens, ut corpus
foedissime vulneratum, ab omnibus probe posset con-
spici, breve illud, sed sensu plenissimum, pronuntiavit:
Ecce homo.

Nunc ergo, Christiani, respicite & levate capita ve-
stra. En spectaculum luctuosissimum! En, ut Dux nos-
ter pro paludamento vetus scissumque ostrum, pro ga-
leâ spinas, pro clavâ cannam, pro lorica tergum pectus-
que flagris disceptum monstrat. Hoc habitu in illam
palatii projectionem venit, ut ab omni populo spectari
commodè posset. Huc Christus cogebatur ascendere,
qui praer deliquo animi vix pedibus poterat consistere.
Clemens Alexandrinus militaris praesidis moris mentio-
nem injiciens, Regem recens creatum, inquit, milites
congestis vestibus aut clypeis sublimem imposuerunt.
Ita Jehu in regem uncto festinaverunt, & unusquisque rol-
lens pallium suum posuerunt sub pedibus ejus in similitudinem
tribunalis. Ita Rex nolter in altum educitur. Exiit ergo
Jesus portans coronam spineam, & purpureum vestimen-
tum. Hic Romanus Praeses succinctissime ad populum
perorans dixit: *Ecce homo.* Saltem agnoscite miserabilem
hominem, non vultis Messiam aut Regem.

Ecce homo: Minimum, putate eum hominem, ratio-
nis usque vobis non dissimilem; quod si non hominis, at
saltem humanitatis rationem habere, hominum om-
nium miserimus, calamitosissimus est.

Ecce homo, quamvis similior videri possit pecudi, cui
pellis detracta. Si canem aut domesticam animantem
cerneretis tot moribus sauciatam, misericordiae aliquid
ei tribueritis; en hominem plagis & vulneribus pene
confectum, miseratione profecto dignum.

Ecce homo, qui non lege ac more vestro triginta no-
vem, aut summum quadraginta plagas accepit. Roma-
no ritu flagellatus, plagis innumeris concisus est. Praeto-
rianus miles meus hic aliquid ultra iusta est ausus. Vide-
te nuda & cruentas costas.

Ecce homo, num adhuc vobis metuendus, ne regnum
afficeret, ne tyrannidem occupet, ne reges sua sede de-
turbet? aspiciat coronam, scriptum, purpuram. Vos ac-
cusatus illum, quod iactaverit se Filium Dei, en quam
miser homo, imò vix homo est, aut filius hominis.

Ecce homo, vos eum appellatis malefactorem, ego ho-
minem, ut vos homines aliquantum mitigem. Quod si
hominem estis, non belluae, aliquid humanitatis homini
tam miserabili exhibete. Si quid peccavit, satis id luit.
Suppliciiis gravioribus vix locus. Quis adamas ligat ve-
stra pectora? vel saxum, nedum homo, sentiat tam acer-
bam hominis sortem. Qui in calamitosum est miseri-
coris, meminit sui. Magnum crudelitatis genus est, quo-
cumque modo saevire in innocentem.

Ecce homo, caro & frater vester est. Hebraeus est, inter
vos natus, apud vos educatus; ideo illum ad vos pro-
duxit, ut eum pro homine, imò pro cive agnoscat. Mysteriorum
plura per
has voces,
Ecce homo,
nobis S.
Spiritus si-
gnificavit.

Hae Pilatus e sua mente pronuntiavit. Multo plura
mysteria spiritus divinus per Pilatum, ejus rei ignarum,
nobis significavit. Quae licet, ea summatim comple-
ctimur.

Ecce homo, tu, o homo, haec vulnera debuisses exci-
pere.

Hic genibus nixi
haerunt, in
singulis pro-
lixius medi-
tatione affi-
qua adjun-
ta commo-
vati.

Cur Chri-
stus a Pila-
to tam sae-
viter fla-
gellatus si-
statur tur-
bis spe-
ctandus.

4. Reg. 6. 9.
Irens pallium suum posuerunt sub pedibus ejus in similitudinem
tribunalis. Ita Rex nolter in altum educitur. Exiit ergo
Jesus portans coronam spineam, & purpureum vestimen-
tum. Hic Romanus Praeses succinctissime ad populum
perorans dixit: *Ecce homo.* Saltem agnoscite miserabilem
hominem, non vultis Messiam aut Regem.

ut popu-
lum ad mi-
sericordiâ
fleteret
usus est
voce, *Ecce
homo.*

Mysteria
plura per
has voces,
Ecce homo,
nobis S.
Spiritus si-
gnificavit.

Alumbrat
Christum
sanguine
Martyrum
vestiendum.
Designat
immorta-
litatis ve-
stem.
An Chri-
stus fuerit
vultus
tunc &
pallio.
An Chri-
stus fuerit
vultus
tunc &
pallio.
An Chri-
stus fuerit
vultus
tunc &
pallio.
An Chri-
stus fuerit
vultus
tunc &
pallio.

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a commentary or continuation of the text.

pere, tibi hæc debebantur supplicia. Sed iste, quem cernis, homo tuum fungitur munus, tuam omnem culpam in se derivavit, pro te fidejuberet & facildat damni infecti. Iud pro te factus est homo, qui te fecit hominem.

Ecce homo, qui de celo missus est, ut te doceret iter ad celum, per suipius despicientiam, submissionem, patientiam. Ecce homo, quem æternus Pater & tuum tibi donavit Redemptorem, & constituit iudicem. Ecce homo, qui fecit cenam magnam, & vocavit multos. Hic ille homo est, de quo vel hostes ipsi dicebant: Hic homo signa multa facit. Hic ipsissimus est, de quo fatidicus Caiphas dixit: Quia expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo. Ecce homo, quem toties in clamaveras æger; Hominem non habeo. Ecce, hic ille ipse homo est, quem vocas; te venit sanaturus suo sanguine.

Luc. cap. 14. vers. 16. Iam. cap. 11. vers. 47. Ibid. v. 50.

Coloss. 2. v. 3. & 9.

Ecce homo, & filius hominis, sed & Filius Dei, in quo sunt omnes thesauri sapientia & scientia absconditi, in quo omnis plenitudo divinitatis corporaliter inhabitat, formam tamen servat accipiens, ut servos assereret in libertatem. Homo est, non humano more habitus, sed ferino, ut magis crederes ferarum dentibus, quam hominum manibus laceratum.

Exod. 2. 39. vers. 1. Heb. cap. 7. vers. 2. Ibid. cap. 9. vers. 12.

Ecce homo, non plebejus, sed Jessæ stirpis, sanguinis regii, Sacerdos magnus, Aaron verissimus, cocco & purpurâ vestitus, sanctus innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior calis futurus, qui non per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introibit semel in sancta.

Ecce homo, qui vestit omnia, non potest tegere sua vulnera, ut tegat tua peccata: foris minus quam homo, intus plus quam Angelus; ex hominibus assumptus ad Dei dextram sessurus.

Ecce homo, non rosis sed spinis coronatus, non veste Aralica, sed iudicâ purpurâ indutus, non scepro sed arundine insignitus, quem homines ut stultum iridebant: hic ipse æterna est Sapientia, quæ universum Orbem condidit & gubernat.

Prov. cap. 8. vers. 31.

Ecce homo, omnium hominum humanissimus, ipsa humanitas, cujus delicia sunt esse cum filiis hominum. Cui Angeli ut Ecclesiæ sponso coronam ex auto & gemmis, aut certe floribus odoriferis imponere debuissent, huius homines scelestissimi ferrum ignominiosissimum è veribus impresserunt.

Ecce homo, qui perfectissimum est archetypon obedientia, submissionis, modestia, charitatis, patientia, qui virtutum omnium absolutissima est idea, qui omni vitâ, jam verò maximè coram auditorio tanto, velut artium atque scientiarum compendium docens, Discite, inquit, à me, quia mitis sum & humilis corde.

Math. 23. vers. 29.

Ecce homo, qui supremum tribunal suum inter nubes collocabit, vivorum ac mortuorum, Orbis totius iudex æquissimus, formidabilis malis omnibus. Qui seipsum Patri sedit & monstrat, dum illum populo Pilatus, & quidem his ipsis Pilati verbis: Ecce homo, ecce mi Pater tuum filium; in mea vulnerè flecte oculos. En, ego ille homo sum, qui pro omnibus hominibus hæc infanda libenter patior & morior. Tu illis propter hunc hominem parce, qui & plura & graviora pati paratus est.

Gen. 1. 49. vers. 10. Aggai 2. vers. 8.

Ecce homo, si & nobis hominibus vilissimis loqui liceat, & querere: O celestis Pater, num iste homo est, cui ad Jordanem & Thaborem vox tua testimonio fuit, Hic est filius meus dilectus? Jam ubi testibus maximè opus videtur, nulla vox, nulla nubes, columba nulla innocentia suffragatur. Jam nullus Moses, sed nec Elias ullus quidquam testimonii adfert. Num, obsecro, ille ipse est, qui mittendus erat, desideratus cunctis gentibus, ipso innocente Adamo innocentior? Vide, mi Pater, utrum tunica filii tui sit, an non, cruenta hæc vestis, quam gerit hic homo.

Ecce homo, ô Mater & Virgo afflictissima, Ecce homo, estne hic tuus filius? an eum etiamnum agnoscis?

Num ille ipse est, quem fasciis ligasti, quem in præsepel reclinasti? nunc alas habere fascias, jam funibus ligatur, paulo post in cruce reclinandus. Num, obsecro, hic ille duodennis adolescens fuit, quem in templo inter Doctores invenisti? quem diversis locis concionantem sapientius audisti vis eum recipere in filium? Ecce homo, hominum omnium afflictissimus, desertissimus. Non est sanè, non est homo iste speciosus forma præ filiis hominum.

Ecce homo, ô Angeli, spiritus beatissimi, vos ipsi jam iudicete, num reus isto vincetas, foedissimum in modum caelus, horribili veptero redimitus, homo ille sit, de quo divinus Plates cantaverit: Ministi eum paulo minus ab Angelis, gloria & honore coronasti eum. Ignominia & dedecore undequaque circumdatus est. Nunc sanè opportunissimum erit interrogare: Quid est homo, aut quid est filius hominis?

Ecce homo, ô Petre, qui præteritâ nocte voces emisisti in omnem vitam penitendas, penitens hunc hominem intueri. Recordaris utrius te semel iterumque acertitum dixisse: Non novi hominem; suscipe, queso, & hunc hominem in edito stantem mirè deformatum fixissimis oculis contemplare, an forè illum noveris. Sed si heri negasti & pernegasti, idque iurejurato confirmasti, quod non novisses hominem, multò minus hodie illum nosse poteris, jam homini dissimillimum. Et sanè vel oculatissimus quisque juraverit, non esse eum hominem, qui die hesternâ, tibi ô Petre, aliisque undecim condiscipulis tuis pedes laverit, & in epulum corpus & sanguinem suum apposuerit.

Quam diversa super hoc uno homine sententia feruntur. Ecce homo, clamor Pilatus, miseratione dignissimus. Ecce homo, clamor Judæus, crucem meritissimus, homo scelestus, seductor, malefactor. Ecce homo, clamor ethnicus, tor ægorum medicus, jam seipsum curare non potest. Ecce homo, clamor diabolus, quem hominum famulam & probrum feci, qui noluit aut non potuit lapides mutare in panes. Ecce homo, Gabriel Archangelus clamor, Altissimi filius, in domo Jacob in æternum regnaturus. Ecce homo, clamor à turbâ Virgo-Mater, ecce filius meus, propter homines homo factus, propter mortales moriturus. Ecce homo, clamor à celo Pater, verus homo & verus Deus; ab æternitate meus filius, pro humanæ gentis salute in terram ad crucem tollerandam missus. Et quid tu anista mea de hoc homine dicis? Exquisitissimè delibera, quid super hoc homine responsi sis datura.

§. VII. Verius explicatur Christi coronari & ad populum producti spectaculum.

Narrat beatus Joannes, hominem à triginta & octo annis ægrum in Salomonis porticu aquæ motum expectasse, ut in eam primus descenderet: sed à celerioribus aliis impeditum, id solum querelæ ad Christum attulisse. Domine hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Bono sis animo, mi æger, reperimus hominem, & tibi, & agris omnibus. Romanus Præfex publicè ex alto proclamat: Ecce homo. Nemo igitur deinceps conqueratur amplius: Hominem non habeo, nam Ecce homo, qui in sublimi adstat Pilato, is in sui sanguinis piscinam te mittet. Innumere hæcenus audiebantur querimonie. 1. Aegritudine oppressi aut solatiis destituti clamabant antehac; ille quidem, Hominem non habeo qui mihi serviat; iste autem, qui me soletur. Sed, ecce hominem, qui utrumque præstet exactissimè. 2. Querantur officii & muneribus vacui; Hominem non habemus, qui nos in majus provehat, & ad honores extollat. Quid clamatis pueruli? Ecce homo, qui nos omnes ad ælissimam sedem dignitatis efferat. 3. Qui calumniis opprimitur innocens, vociferatur; Hominem non habeo qui me adjuvet, qui patrocinetur. Desine plorare.

rate, Ecce homo, qui omnes homines vult salvos fieri. 4. Homi- 4. Est qui facis opum, non satis hominum habeat fido- nius fidi- rum. Hinc illius querela: Hominem non habeo, cui si- carentibus dam; omnes quæ sua sunt, querunt. Sed jam cesset hæc querela. Ecce homo, amicorum omnium fidelissimus, cui quilibet multò turis fidat, quam sibi ipsi, qui suis omnibus beneficiis hoc unum querat, Amari. Et ecce homo, qui se funibus vincit vult, ut nos solveremur; qui se flagellis lacerari permisit, ut nos subduceremur plagis; qui corpore toto vulnerari sustinuit, ut nos sanaremur. Pro nobis jam plorat, ut nos super astra inter cælestes gaudeamus: pro nobis moritur, ut æternæ mortis supplicium evadamus. Ecce homo, quid vultis ut ultra vobis faciat, aut plus amoris exhibeat? Cum dilexisset suos, qui erant in mundo, usque in finem, imò in infinitum dilexit eos. Pro amore hoc infinitum id unicuique sibi rependi postulat: O vos omnes, inquit, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor sicut dolor meus. Videte ut species omnis & forma defluerit. Videte despectum & novissimum virorum, virum dolorum. Exclamat quidem Pilatus, Ecce homo; verum hic titulus pro die Parasceves nimis magnificus est. Jam ante aliquot annorum centurias per Hebræum regem hic ipse, quem flagris & spinis deformatum cernimus, huic titulo contradicens: Ego, inquit, sum vermis & non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis.

Hoc certe lamentabile spectaculum Pilato ipsi honorem, gaudium Judeis, triumphum hostibus universis fecit. Nobis quid? Si homines effemus non sano sensu destituti, in amoris guttas dissuademus; cor nostrum præ lætu tabesceret. Sed ista non capit stupor noster. Quam enim rari sunt, quos vera tangat misericordia? quam multò rariores, quibus seria vitæ placeat emendatio? cum ipsa nonnumquam crudelitas alienis etiam malis ingemiscat. Julius Cæsar viso Pompeii hostis sui capite illacrimavit. Christus caput nostrum inter ludibria & dolores summos ludeatur, & nos ridemus, imò hoc ipsum caput nostrum novis doloribus & ludibriis afficimus, rursus crucifigentes nobismetipsos Filium Dei, & ostentui habentes. Si Appiano, Tranquillo, Quintiliano credimus, populum Romanum in furorem egit prætexta Cæsarum prolata in forum criteata. At verò nos non vestimentum cruore tinctum, sed ipsum Christi Corpus sacrosanctum & Virgine sumptum, flagellis caesum, vulneribus opertum, paliuris horridum, jam cruci destinatum, animo frigidissimo spectamus: quomodo non exardescimus adversus nos ipsos & scelera nostra? O Christiani, hæc cruenta saltem Christi joculariter purpurati & dæmni coronati imago mente numquam excidat, assidue illa ob oculos obvertetur, tunc maxime cum adversæ res angunt, vel secundæ tumefaciunt, vel cum pericula ad lapsum impellant. Tunc oculi ad Christum vel in Gabata stantem, vel in Golgotha pendentem erigantur fixissimi. Numquam Christus neq; in Thabore quidem fuit pulchrior, quam cum juxta judicem suum stetit, aut medius latronum pependit. Hinc Bernardus suavissimo affectu, Quamto, inquit, pro me vilior est, tanto mihi carior est.

Postquam igitur Pilatus geminis illis voculis, Ecce homo, orationem suam clausit, ignem invidia non tantum non extinxit, sed monstrato sanguine magis accendit. Hic leones illi adversus agnum rugientes, Crucifige, clamant, crucifige. Nil mitigatus Pontificem & Scribarum furor, horrendum efferebuit in voces atrocissimas: Crucifigatur, tolle, crucifige: si hunc dimittis, non es amicus Cæsarum. Ubi nunc illa sunt novem millia virorum, quos Christus paucis panibus saturavit, qui regem illum proclamare cogitant? Ubi nunc illa tot ægrotorum, & à malo demone infessorum agmina, quibus omnibus hic homo sanitatem restituit? Nihil auditur patrociniû. Nam, quod beatus Lucas refert, Exclamavit autem simul

A *universa turba, Tolle hunc. Et invalescebant voces eorum: perinde si dixissent: Non penitet facti, accusationem nostram non revocamus, furdi sumus ad alia consilia. Tu verò Pilate bene cœpisti, verberando, perfice crucifigendo. Hic homo jam iniurius est cruci; hoc unum restat, ut in crucem tollatur vivus.*

Ah, quam graviter hæ voces charissimi simul & ingratiissimi populi, aures Christi, quam graviter aures divinæ Matris vulnerasse censendum! Hi parentis populi clamores in beatis illis auribus tam filii quam Matris, & amicorum, meri cultri & gladii fuerunt.

Ah quam dispar est hominum & Angelorum musicali Angeli assidue trifagion illud, Sanctus, Sanctus, Sanctus, concinunt: homines adversus hominem innocentissimum, conditorem suum, Crucifige, Tolle, conclamant. Purpura, seu rurex, testudo marina est, quæ æneam habet in faucibus plenam sanguinei liquoris. Illi omnes, qui contra Christum sunt vociferati, sub lingua habuerunt venam sanguine venenato referentissimam, hinc sanguinem, & crucem, mortem clamitant. Pilatus orationem ad plebem circumfulam in compendium geminæ vocis contulit, Ecce homo. Cui furibunda plebs geminam quoque vocem reddidit; Tolle, crucifige. Gratus est nobis hic aspectus, gravior erit, si hunc hominem cernamus in cruce moventem; hic lætulus huic ægro debetur. Et quamvis jam apud Pilatum dixerit: *Cyri- Luc. cap. 23. piam illum, & dimittam*, plebis tamen furori minime satisfecit. Nam omnes ut rabidi canes cadaveri inhaerentes, noluerunt eam, quam nacti sunt escam, sibi subtrahi. At illi instabant, ait Lucas, *veribus magnis postulantes ut Ibid. v. 23. crucifigeretur.*

Quid nos hoc loco, Christiani, num tacebimus, aut simul clamabimus? Heu nimirum usitate sunt nobis voces illæ, *Crucifige, Tolle*. Vix enim læsi, mox cædes coquimus; cum noster honor & auctoritas vel levissimè perstringitur, cum tantum suspicamur nos despici, mox vindictam spiramus, pugionem circumspicimus, inimico crucem statuimus, mortem votis omnibus molimur. Sed vide, mi homo, jam ante miser est inimicus tuus, à Deo graviter suo tempore puniendus. Non refert, inquit, tolle hunc, crucifige eum. Assidui sunt hi clamores inter homines; alter alterum vociferando in crucem rapit stimulante invidia, quæ & Judæos in sanguineum illum furorem præcipitavit. Sciebat enim & Romanus Præses, quòd per invidiam tradidissent eum. O invidia, quam terra es bellua, quantumcumque honesta nomina, & speciosi prætextus te pallient!

Quòd si delectet crucifigere, nos ipsos crucifigamus. Nam quæ Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis Gal. cap. 5. & concupiscentiis. Qui Christi sunt, illud ardent exper- vers. 24. tunt: *Confige timore tuo carnes meas.* Psal. 118.

Hoc igitur Christi coronati spectaculum, hoc Romanæ Præsidis testimonium, Ecce homo, numquam elabatur memoriâ, numquam excidat mente. In memoribus & angustiis omnibus hæc species obvertetur oculis, hæc voces insonent auribus, Ecce homo.

En, ut botrus iste nobilissimi liquoris ad ultimam usque sanguinis guttulam sit expressus! En, ut petra sit vulnerata, & quis ex eâ cruoris torrens scaturierit in fitim totius orbis! en, ut verus Job à plantâ pedis usque ad verticem percussus ulcera pessimo, non se deat, sed stet, & expectet, dum crucis lætulus ascendat! En, ut ulcerosus Lazarus ex alto sua monstrat ulcera, interim ante ipsum stent molossi, ulcera non lincturi, sed laceraturi, & ampliaturi. Idcirco nemo terreatur, est diabolus, hostibus, hominum inimicis cinctus sit, omne agmen hostile plus non potest, quam divina Providentia permittat, quæ in ipsum Filium Dei hominem innocentissimum hæc talia, quæ cernimus, permisit. Ad hunc hominem in arumnis omnibus confugiendum.

Hec ipsum, Ecce homo, sub te divinâ piis mentibus

G g com-

Ecce homo
Pis mē-
tibus sub
te divinā
cōmēn-
datissimū
sit.

Christi re-
sponsum
ad emēn-
dandam
vitam in-
vitans:

1. Hō-
nem arro-
gantem &
fastiosum.

2. Libidi-
nosum,

3. Iracun-
dum & in-
vidum.

Deut. c. 32.
vers. 35.

commendatissimum sit. Dum enim Sacerdos sacrosan-
ctam Eucharistiā monstrat, hoc unā veluti pronun-
tiat: *Ecce homo*, pro nobis infanda passus. Quo quidem
tempore hæc divi Francisci præcatuncula usui esse po-
terit: *Domine Deus, caelestis Pater, respice in faciem Christi
Filii tui, & miserere mei*. Huic oratiunculæ opportunè
addetur cogitatio ista: *Ecce homo*, quàm ego ad istum
hominem infirmus, & nihili homo sum, quàm inflam-
matus & furens libidinibus, quàm non sum Angelus: ò
Pater misericordiarum, *Ecce homo*, ecce tuus Filius, qui
in corde suo omnes homines amore summo comple-
ctitur, respice hunc hominem, & propter ipsum parce
mihi, & da gratiam ad emendandam vitam, & firmam-
dam in bono perseverantiam. Responsum vel à silente
Christo habemus istud.

O homo arrogans & fastuose, *Ecce homo*, aspice qua-
les gemmæ à mucronato hoc serpo defluant, vide ar-
millas meas, funes. En jam secundum per vestem illu-
dor. Sed neque tu cessas vestitu tuo insolenti & ad om-
nem luxum facto illudere mihi. Quæro te, sta juxta
me, & ornatum caput tuum, cum meo, tuas manus,
tuasque vestes cum meis confer, & discrimen maxi-
mum erubescere.

O homo libidinose, *Ecce homo*, quàm turpe ac dissi-
mule tu membrum es sub hoc spinoso, vulnerato capi-
te. Et quamdiu te patiar, ut non præcindam te tam-
quam membrum mortuum? Tu non cessas sub oculis
meis & corpus & animum conspurcare. Non tuas ipse
sordes ac libidines erubescis: Te nunc per sanguinem
meum & tot sanguinis facii rivulos togo, idque hoc
unum, ut antequam carnis appetentiæ satisfacias, &
peccato assentiaris, hæc mea vulnera numeres. Chla-
midem amove, & totum corpus oculis obire poteris.
Num adhuc peccare persistis? Arbitrium tuum non
tollam, sed tu cave poenam.

O homo iracunde & invidie, *Ecce homo*. Tu quàm
primum vel minimum læderis, mox vindictam & ver-
bera meditaris. Numquam facundior es, nullquam
promptior, quàm cum alteri nocendum. Quot enim
vel anno uno cudis fulmina in pectore tuo, quæ jactis
in adversarios tuos linguâ tuâ? Ecce, manibus ligatis sto
ante te, ignis & fulmen in meâ quidem manu sunt, sed
tego & contineo, sileo & dissimulo usque ad tempus.
Tu, obsecro, exemplum meum imitare, teipsum conti-
ne, injurias dissimula, vindictam substringe. *Mea est ultio,
& ego retribuam eis in tempore*.

CAPUT V.

*Christus damnatur mortis à Pilato,
& crucifigendus educitur.*

Christus
prodigum
genus hu-
manum
quæsit
diversis in
locis.

Christus servator orbis oviculam illam errantem,
prodigum & damnatum genus humanum, ad an-
num usque trigessimum quartum sedulo quæsit, idque
locis diversissimis. Principio quidem in stabulo vagum
hoc pecus indagavit. Deinde in Ægyptum abiit, inde
Nazarethum rediit. Hinc progressus, in omnibus pa-
gis, castellis, oppidis, urbibus Judææ & Galilææ ean-
dem aberrantem ovem quæsit. In campos, in solitudi-
nes, in ipsum mare excurrit. Hierosolymis, præsertim
in templo, in domibus, in plateis docuit. Restabat una
rito, sed difficillima in montem Golgotha: imò eo ipso
die sub terrâ etiam in limbo illam quoque errantem
oviculam quæsit, ne quid laboris omitteret, dum in-
veniret, quod tot centuriis annorum fuerat amissum.
Hinc illud Ecclesiæ mæstrum: *Quærens me sedisti lassus,
redemisti crucem passus*. Quando igitur Pilatus furibun-
dam plebem sedare non potuit, nec eò persuadere, ut
Christum dimitti liberum vellet, sedens pro tribunali
manus quidem lavit, nihilominus Christum morti ad-

A dixit, & crucis damnavit. Ita Christus, Joanne teste,
*bajulans sibi crucem exivit in eum, qui dicitur Calvaria lo-
cum*; Hebraicè autem *Golgotha*. Hæc Christi morientis
mysteria necessariò uberius explicanda, dum ad ipsam
crucem erigendam deveniamus.

§. 1. *Pilatum populus urget ad decretoriam senten-
tiam pronuntiandam.*

Pilatus vaser politicus, & in rem suam sapiens, longè
prudencior Herode, apud Judæos facillè impetra-
turum sese opinatus, ut innocentia Christi diversè pro-
positâ, vellent jubere Christum missum facere; sed
quia furebant hostes, & tumultuosus vocibus reum ad
crucem expetebant, Pilatus aliquantulum his ceden-
dum ratus, hanc apud se rationem inivit: Hunc ego homi-
nem flagellis ita tractavi, curabo, ut vix homini futu-
rus sit similis; mitescent viso spectaculo tam cruento,
nec gravius supplicium urgebunt. Omnia ordine facta.

Christus flagris cæsus, dumis coronatus, perlicuofum
sui spectaculum ex alto præbuit; Pilatus gominas voces
adjecit: *Ecce homo*. Sed nemo mitescere, nemo Christi
miserescere, furorem nemo ponere, tumultuari magis,
& reum ad crucem postulare. Uti bubali rubro panno
aut sanguine viso magis efferantur, ita illi mugientes ut
tauri, rugientes ut leones contra innocentissimum
agnum exclamârunt universi, *Crucifige eum, Crucifige*.
Quod Christus jam olim quæstus, *Aperuerunt, inquit, su-
per me os suum, sicut leo rapiens & rugiens*.

Homini ignem ferenti parcat leo: hic homo merus
amor, ignis merissimus, sed nihil parcunt leones isti.
Leo, inquit Cyillus, animal capturus, horrendum rugit,
quo rugitu jam vicinum animal velut exanimatum ter-
rore cadit. Et quomodo horrenda vociferatio ista, Cru-
cifigatur, omnes amicos Christi non exanimavit: Ille-
ne crucifigatur, qui tot ægros sanavit, tot mortuos ad
vitam revocavit? At illi pergunt insanire, *Tolle, clamant,
eum nec in oculis quidem ferre possumus*: hæcenus
illum audire noluimus, jam nec videre, nisi in crucem
elatum placet. *Gravis est nobis etiam ad videndum, quia
dissimilis est illi vita illius, & immutata via illius*. Hæc di-
cturos Sapientia prædixit.

O furiosè cæci! hæc voces per jugulum vestrum redi-
bunt. Non deertim vobis numero læ crucis quæc velle-
tis, & urbem vestram in cruce sublati crucodietis. Cre-
dibile autem est, ad rabiosas hæc voces ingratisissimi po-
puli, ex oculis Christi, & omnium ejus amicorum, ubere
lacrymas profluisse. Tam horribilis certè hic clamor
fuit, ut eum Amos vates vel eminus ante duo millia an-
norum audiens dixerit: *Va desiderantibus diem Domini: ad
quid eam vobis? dies Domini ista tenebra, & non lux*. Ante
quinque dies clamabatur, *Osanna, Benedictus qui venit in
nomine Domini*. Quàm citò inverla omnia! quàm pra-
vum & mutabile cor humanum!

O beatissime Paule, non ægrè feres utique, si idem
tibi, quod tuo Domino in hac ipsâ urbe contingat; & in
templo tractus rapiaris in castra, catenis geminis ligabe-
ris, maledictis & verberibus oneraberis, sequetur po-
pulus & clamabit, *Tolle eum*. Ut clamores istos æqua-
nimitè præferas, tuus te docet Dominus, qui atrocissi-
mas voces illas, *Crucifige, Tolle*, ingeminari audiat, & pa-
tientissimè tulit.

His improbissimis clamoribus & nostræ nos insante
monemur. Quoties contra Deum & homines rem ne-
fariam molimur; quoties mendacia, juramenta, furta,
libidines, cædes animo agitamus, et si ratio & conscien-
tia contradicant, estis tutelaris Angelus & Dei Deca-
logus reclamant, & luculentas leges ingerant: Non dice-
ces falsum testimonium, non pejerabis, non concupi-
sces, non occides, non furaberis, non fornicaberis, non
mæchaberis. Nihilominus hæc leges audacissimè per-
rumpens, & Decalogum velut pugione confodiens
homo